

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието*

(Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)

Институция: Министерство на образованието и науката	Нормативен акт: Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България, приета с Постановление на Министерския съвет № 79 от 9.05.2000 г.
За включване в оперативната програма на Министерския съвет за периода: 01.01.2018 г. – 30.06.2018 г.	Дата: 28.03.2018 г.
Контакт за въпроси: Яна Йотова – Бакалова	Телефон: 02 9217 641
1. Дефиниране на проблема Проектът на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България, приета с Постановление на Министерския съвет № 79 от 9.05.2000 г. (Постановление) е изготвен в контекста на политиките и мерките, които Министерството на образованието и науката (МОН) осъществява за подобряване условията за достъп до висше образование и за увеличаване дела на завършилите висше образование у нас. Налице са следните проблеми, които обуславят приемането на Постановлението:	

- Съществуващата към момента Наредба за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България, приета с Постановление на Министерския съвет № 79 от 9.05.2000 г. (Наредба) не е приведена в съответствие на настъпили промени в Закона за висшето образование и с други нормативни актове, регулиращи отношения и процеси в системата на висшето образование (Постановление № 64 от 25 март 2016 г. за условията и реда за утвърждаване на броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и за приемане на списък на приоритетните професионални направления и на списък на защитените специалности) и в системата на предучилищното и училищното образование (Закон за предучилищното и училищното образование; Наредба № 11 от 1 септември 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците).
- Друг проблем е свързан с наличие на ограничения относно достъпа до висше образование на граждани на България, включително живеещи в други държави.

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Налице е необходимост Наредбата да бъде изменена и допълнена така, че държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България да се актуализират и прецизират спрямо нормативната уредба в областта на висшето образование и на предучилищното и училищното образование, а също така и с оглед на създаване условия за улесняване на достъпа до висше образование на български граждани, включително живеещи в чужбина. Това би било предпоставка те да потърсят впоследствие професионална и лична реализация в България, което е от значение за бизнеса и публичните институции като нуждаещи се от специалисти с висше образование, а също и с оглед на неблагоприятни аспекти на демографската ситуация в България.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблемите, които са идентифицирани, е възможно да бъдат решени чрез приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за

държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България, приета с Постановление на Министерския съвет № 79 от 9.05.2000 г.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Към настоящия момент не са извършвани последващи оценки на нормативния акт по смисъла на Глава трета от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието приета с ПМС № 301 от 14.11.2016 г. (обн., ДВ, бр. 91 от 18.11.2016 г., в сила от 18.11.2016 г.).

2. Цели

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Целта, която си поставя нормативната промяна, е да се отстранят несъвършенствата и непълнотите в действащата към момента Наредба, както и да се прецизират нейните разпоредби по посока на синхронизирането им с нормативната уредба относно висшето образование и относно предучилищното и училищното образование. Наред с това Постановлението е ориентирано към постигане на специфични цели, свързани с улесняване достъпа до висше образование на български граждани, включително живеещи в други държави.

Чрез приемането на Постановлението ще се създадат условия за постигането на националната цел, заложен в Националната програма за реформи „България 2020“ - Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г.

Постановлението е в съответствие и с Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г., Приоритет 6 „Ограничаване на негативните демографски тенденции“, Мярка 100 „Подобряване на образователните дейности спрямо лицата от българска народност, които идват да учат в България“.

3. Идентифициране на заинтересованите страни

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички

предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Приемането на Постановлението е обусловено от съществуващата обществена потребност да се обучават повече квалифицирани специалисти с висше образование в Република България и ще окаже въздействие върху няколко групи заинтересовани страни.

1. Нормативният акт ще има пряко въздействие спрямо потенциалните студенти – граждани на България, включително живеещи в други държави, във връзка със подобряването на условията за достъп до висше образование в българските висши училища. Мащабите на действието на нормативния акт се потвърждават и от данните на НСИ за броя на лицата, които са се излели от България – за периода от 2007 г. до 2016 г. включително той е общо 186 394¹. Следва да се отбележи, че данните се отнасят за лицата, които официално са заявили, че напускат страната. Действителният брой на лицата, които са се изселили от България, е много по-голям, но не може да се установи поради това, че не всички го заявяват. (Източник на данните за мигриралите лица е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението (ЕСГРАОН). Миграцията се регистрира чрез документ- образец ЕСГРАОН-ТДС – „Адресна карта за настоящ адрес“; Източник на данни за българските граждани напускащи страната - Национална агенция за приходите, декларация за отказ от здравноосигурителни права поради отсъствие от страната; НОИ).

Пряко въздействие нормативният акт ще окаже и по отношение на преподавателите и на висшите училища като институции в системата на висшето образование.

2. Косвено въздействие ще бъде оказано относно публичните институции и бизнеса, във връзка с необходимостта от специалисти, придобили висше образование в България.

4. Варианти на действие

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта "без действие"

¹ www.nsi.bg, статистическа област: миграция

Идентифицирани са следните варианти на регулативна намеса:

Вариант 0 – да не се прави нищо (без действие; нулев вариант);

Вариант 1 – предприемане на законодателни мерки.

Вариант 0 – предприемане на действие. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи вариантът „Без действие“, преди всичко Наредбата няма да бъде актуализирана и прецизирана в съответствие с нормативната уредба, отнасяща се до системата на висшето образование и до системата на предучилищното и училищното образование. Ще продължи да бъде затруднен достъпа до висше образование на граждани на България, включително на тези, които живеят в чужди държави.

Вариант 1 – регулаторна намеса (приемане на Постановлението).

В проекта на Постановление се предвиждат следните изменения и допълнения в Наредбата:

1. Уточняват се процедури и срокове по дейности на кандидат-студентите и на висшите училища с цел да се оптимизира приемът на български и чуждестранни студенти във висшите училища.

2. Уточнява се възможността български граждани, включително живеещи в чужбина, да кандидатстват за обучение във висшите училища у нас, като докажат знанията си по български език чрез полагане на тест, одитиран от европейската езикова организация – партньор на Съвета на Европа. Когато в дипломата за средно образование на кандидат-студент няма оценка по български език и литература, по решение на академичния съвет на съответното висше училище и за отделни специалности, оценката от теста с минимално ниво на владеене на езика В 2 може да я замени при балообразуването.

3. Дава се възможност, когато в дипломата за средно образование на кандидат-студент няма оценка по учебен предмет, който участва в образуването на състезателния бал, кандидат-студентът да може да валидира компетентности по съответния учебен предмет в съответствие с чл. 166, ал. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование и при условията и по реда на Наредба № 11 за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

4. Регламентира се възможност кандидат-студенти – медалисти от олимпийски игри, световни и европейски първенства могат да се приемат без конкурсен изпит по предложение на министъра на младежта и спорта и след решение на академичния съвет на висшето

училище.

5.Извършени са и терминологични корекции в съответствие с настъпили промени в горепосочените нормативни актове, регулиращи отношения и процеси в системата на висшето образование и в системата на предучилищното и училищното образование и др.

Посредством приемането на Постановлението Наредбата ще бъде приведена в съответствие с нормативната уредба, касаеща висшето образование и предучилищното и училищното образование и ще се подобрят условията за достъп до висше образование на български граждани, включително тези, живеещи в чужбина.

На основание горепосоченото Вариант 1 следва да се приеме като необходим и възможен.

5. Негативни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Вариант 0. При прилагането на нулев сценарий запазването на настоящата ситуация обуславя рискове и отрицателни последици в социален и икономически аспект.

Без предприемането на действия в посока изменение и допълнение на Наредбата, тя ще продължи да не е в синхрон с нормативната уредба, отнасяща се до висшето образование и до предучилищното и училищното образование. Ще продължат да съществуват и бариери пред достъпа до висше образование на граждани на България, включително живеещи в други държави.

Отрицателен ефект ще има и върху висшите училища в системата на висшето образование по отношение на продължаващите ограничения относно възможностите за прием и вследствие на това – и за институционално им развитие, както и за преподавателите в тях.

Ако не се предприемат никакви действия, това ще окаже негативно въздействие относно бизнеса и публичните институции в България като нуждаещи се от специалисти с висше образование.

В случай, че Постановлението не бъде прието, ще бъдат възпрепятствани усилията на българската държава, насочени към преодоляване на негативните демографски тенденции у нас.

Липсват субективни и обективни данни, от които би могло да се направи изводът, че проблемът може да се разреши без изменение и допълнение на Наредбата. Поради горепосоченото Вариант 0 – да не се предприема нищо, в конкретния случай е неефективен.

Вариант 1. В процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни икономически и социални ефекти по отношение на заинтересованите страни в случай, че се приеме Постановлението.

6. Положителни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант 0. При неприемане на Постановлението не се очакват положителни въздействия по отношение на нито една от заинтересованите страни. Не се предвиждат конкретни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи при бездействие.

Вариант 1. Приемането и прилагането на Постановлението се очаква да има положително въздействие в социален и икономически план.

Чрез осъществяване на предвидените изменения и допълнения на Наредбата ще се постигне нейното актуализиране и прецизиране в синхрон с нормативната уредба, отнасяща се висшето образование и до предучилищното и училищното образование. Ще се разширят възможностите за достъп до висше образование на граждани на България, включително живеещи в други държави.

Позитивно отражение ще има и по отношение на висшите училища у нас във връзка с преодоляване на някои бариери относно възможностите за прием. Приемането на Постановлението ще има положително въздействие за цялостното им институционално развитие, както и за професионалното развитие на преподавателите в тях.

Разширяването на възможностите за достъп до висше образование на български граждани, включително живеещи в други държави, създава предпоставки съответно и за придобиване на висше образование в български висши училища и впоследствие за тяхното реализиране в страната ни. Ще се подобрят условията за удовлетворяване потребностите на пазара на труда от специалисти с висше образование, включително такива, владеещи един или повече чужди езици, т.е. по отношение на българския бизнес и публичните институции въздействието също ще бъде в позитивен план.

В резултат на горепосоченото се налага изводът, че Вариант 1 съдържа потенциал за разрешаването на идентифицираните проблеми.

В стратегическа перспектива положително въздействие се очаква по отношение на постигането на националната цел: до 2020 г. най-малко 36 % от хората на възраст 30 — 34 години да са завършили някаква форма на образование над средното.

Друго стратегическо измерение на положителното въздействие на Постановлението е свързано с преодоляване на неблагоприятните демографски тенденции у нас.

7. Потенциални рискове

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са установени възможни рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

- Ще се повиши
- Ще се намали
- Няма ефект

Приемането и действието на Постановлението нямат ефект върху административната тежест за физическите и юридическите лица.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Не се създават нови регулаторни режими и не се засягат съществуващи режими и услуги.

9. Създават ли се нови регистри?

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те:

С Постановлението не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро -, малките и средните предприятия (МСП)?

- Актът засяга пряко МСП
- Актът не засяга МСП
- Няма ефект

Постановлението не засяга пряко МСП.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

- Да
- Не

Проектът на нормативен акт не изисква цялостна оценка на въздействието.

12. Обществени консултации

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Имена и длъжност: Ангелина Ламбрева, директор на дирекция „Висше образование“

Дата:

Подпис:

В настоящата частична предварителна оценка на въздействието са извършени промени спрямо становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ в Министерския съвет.